

מילין קידין והידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

מִי־הֵתָא

חֵתָא

חֵתָא דְאִזְרֵייתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

השראת השכינה בכל מצב

האדם, כמו שכתוב (בראשית ב ז) 'וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים'. נמצא שבכל אחד מישראל שוכן חלק אלוה ממעל שהוא הנשמה, וכללות נשמות ישראל ביחד נקראים שכינה, שהוא אור ה' שהאציל הקב"ה כדי להשכין את שכינתו בישראל.

ומזה נשכיל להבין כי כאשר הנשמות של ישראל למטה, מתקשרות עם הקב"ה, ע"י שעוסקים בתורה ובמצוות, ע"י זה מידה כנגד מידה, מתקשר הקב"ה עם נשמות ישראל להשפיע להם כל טוב, והרי זה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, במלוא מובן המילה, כי הקב"ה מתייחד ומתקשר עם השכינה שורש נשמות ישראל.

ובזה כתב לפרש **בעל התניא ע"ה** (ליקוטי אמרים פמ"א): אך אמנם אמרו רבותינו ז"ל (ברכות מט:) לעולם אל יוציא אדם עצמו מן הכלל, לכן יתכוין ליחד ולדבקה בו יתברך מקור נפשו האלוקית ומקור נפשות כל ישראל שהוא רוח פיו יתברך הנקרא בשם שכינה על שם ששוכנת ומתלבשת תוך כל עלמין להחיותן ולקיימן, והיא היא המשפעת בו כח הדיבור הזה שמדבר בדברי תורה או כח המעשה הזה לעשות מצוה זו ויחוד זה הוא ע"י המשכת אור אין סוף ברוך הוא למטה ע"י עסק התורה והמצוות שהוא מלובש בהן ויתכוין להמשיך אורו יתברך על מקור נפשו ונפשות כל ישראל לייחדן. וזהו פירוש לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם כל ישראל.

שוכן בתוך בני ישראל אם אינם מתגאים
רבותינו הקדושים הציבו תנאי יסודי קודם המחזיק את

המשך בעמוד הבא

כִּי אֲנִי ה' שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לה לד). כתב רש"י: 'אשר אני שוכן בתוכה' שלא תשכינו אותי בטומאתה. 'כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל' אף בזמן שהם טמאים שכינה ביניהם.

המקובלים ביארו כי 'שכינה' מלשון 'שוכן', שהקב"ה משרה שכינתו בעולם הזה, ע"י שמצמצם את אורו הבהיר שאין לו סוף, וזאת כדי שאנו קרוצי חומר בשר ודם, נוכל לסבול את אורו המצומצם השוכן בעולם הזה. רצון זה ניכר בכמה מקומות כאמרו 'ושכנתי בתוכם', וכן כתוב 'ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים', ובפרשתנו **ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה, כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל**. וכך לשון קדשו של **בעל התניא ע"ה** (אגרת הקודש פכ"ג): כי שכינת עוזה אשר בגבהי מרומים, והשמים ושמי השמים לא יכלכלו אימתה, תשכון ותתגדל בתוך בני ישראל, כמו שכתוב **כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל**.

והוסיף: כמו ששמעתי מרבותי כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד אף שאינם מדברים בדברי תורה תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשריא עלייהו עד שהיה מתבטל ממציאותו לגמרי.

השראת השכינה בכלל ובפרט

עניין זה שהקב"ה משרה שכינתו בעולם הזה, הינו בכלל ובפרט. בכלל, ע"י אור ה' שנצטמצם וירד למטה, כדי להחיות ולקיים את כל הבריאה. ובפרט, ע"י שנפח הקב"ה כביכול מתוכו את נשמות ישראל, בתוך גוף

שירצו לדבק ולקרב את עצמו אליו, תקנה ועצה איך להנצל מגדלות וגאווה, אם יאמר להם איזה עצה ותקנה האיך להנצל, ידעו נאמנה שאין בו ממש כלל, ואם יאמר להם אשר לזה אין שום חכמה ועצה, רק אם ה' יתברך מרחם על האדם ומצילו מן הגאווה והתנשאות, ידעו שהוא צדיק אמת וידבקו את עצמו אליו.

והדבר מפורסם שלזה לא מהני שום עצה, רק להתפלל לה' יתברך שירחם עליו ויצילהו ממדה המגונה הלזו, ומי לנו גדול מדוד המלך ע"ה שאמר (תהלים לו יב) 'אל תבואני רגל גאווה' וגו'. שכך אמר הבעל שם טוב ז"ל קודם פטירתו, 'אל תבואני רגל גאווה', כי לזה אין שום תקנה, רק אם ה' יתברך ברחמיו וחסדיו נותן לאדם שפלות הרוח בדרך מתנה וחנינה.

ונודע כי האדם כלול מחומר וצורה, שהוא הגוף הוא החומר, והנפש הוא הצורה, והאדם צריך לזכות ולעשות מחומר צורה, שגם הגוף יסכים אל הנשמה לעשות רצון ה' יתברך, ואיתא בספר הקדוש **נועם אלימלך** פרשת בא (ד"ה או יאמרו) פירוש הפסוק (שמות יג יג) 'ופטר חמור תפדה בשה', פירוש 'חמור' הוא החומריות שהוא הגוף, מי שרוצה לפטור את עצמו מן החומריות והגשמיות, אזי יפדה את עצמו ב'שה', דהיינו שיהיה מוכנע ושפל בעיני עצמו, כי 'שה' מורה על הכנעה, כמו שכתוב (ירמיה נ יז) 'שה פזורה ישראל', עיי"ש דבריו הקדושים.

השראת השכינה בתוכנו, וכפי שכתב **האמרי יוסף** (בהר ד"ה וגם אני): דהנה נודע דכמה וכמה דרכים יש לעבודת ה' יתברך, ואמנם העיקר והתחלה אשר זולת זאת לא ירים איש את ידו ורגלו לכנוס בעבודת ה' יתברך, הוא הכנעה האמיתית להכיר שפלות עצמו באמת הגמור, כי מי שיש בו חלילה וחס גאווה בוודאי נמסר ביד יצרו. והן הנה הדברים שאמר **הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג ע"ה** (הובא באורח לחיים צו ד"ה א"י דהנה ובכמה מקומות), שהרוצה לסיוע להתגבר על היצר הרע, יפנה וילמד מדרשת חז"ל (קידושין ל:): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, נמצא כי אין לנו להישען אלא על עבינו שבשמים שיסייענו לעמוד ולנצח במלחמה כבדה זו. והנה, על המתגאה אמרו חז"ל (סוטה ה.), כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא, אין אני והוא יכולין לדור בעולם. אם כן המתגאה כיון שאין הקב"ה עוזרו בודאי נמסר ביד יצרו רחמנא ליצלן, ומה שאמרו **כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל**, ופירש רש"י, אף בזמן שהם טמאים שכינה ביניהם. זה רק במי שאינו מתגאה כי המתגאה מאבד את השראת השכינה.

תפילה לזכות להינצל מגאווה וגדלות

ממשיך האמרי יוסף: שאלו התלמידים הקדושים של **אדונינו הבעל שם טוב הקדוש ע"ה** את רבם הקדוש, למי ידבקו את עצמם אחר פטירתו, ואמר להם שישאלו להרב

מִילְתָּא דְפְּלִיאָה

הָרַעַב לַמְּאֹר הַתּוֹרָה מֵרַגְלִים אוֹתוֹ מֵעַט מֵעַט

כשמגיע האדם להתמסר לעסק התורה, יתעלה מן הקל אל הכבד, וכמו שאמרו חז"ל (יומא פג.) מי שאחזו בולמוס, והוא חולי הבא מחמת רעבון ועיניו כהות, והוא מסוכן למות מחמת חוליו, מאכילים אותו אפילו מאכלות אסורות, ומתחילים להאכילו מאיסורים קלים תחילה, עד שיאורו עיניו. ופירש **החתם סופר** (דרשות ח"ג עמו' מ ד"ה גס) שעיקר הרעב הוא לדברי תורה כמו שכתוב (עמוס ח יא) 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'', והוא רמז על הרעב וצמא לתורה אשר עיניו כהות מראות האמת, וכשהוא שב בתשובה צריכים להאכילו מלחמה של תורה עד שיאורו עיניו. ומאכילים אותו מן הקל הקל תחילה, והוא רמז שלא יכבידו עליו בבת אחת בדרכי התשובה, כי לא יהיה בו כוח להתמיד בכך, אלא ילמדו אותו להתחיל בדברים הקלים, ולאט לאט יוכל להוסיף עוד בעבודת ה', עד שיתרפא ויאורו עיניו במאור התורה.

דרך הממוצעת מביאה לפדיון הנפש מכל מיצר

מובא **במגן אברהם מהרה"ק המגיד מטריסק ע"ה** (הפטרות דברים ד"ה ציון) בביאור הפסוק (ישעיה א כז) 'ציון במשפט תפדה', דהנה 'משפט' הוא מידת התפארת, והוא רמז לדרך הממוצע, שבבוא האדם לפדות נפשו מן המיצר יבחר בדרך הממוצעת לפי מדרגתו, ולא יחפש מדרגות הגבוהות מהשגתו, ועל ידי זה יוכל להוסיף ולהתעלות בעבודת ה'.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

מ"ב המסעות בכל יהודי במשך חייו

אֱלֹהֵי מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו' עַל פִּי ה' (לג א-ב). ידועים דברי אור שבעת הימים **מרנא בעל שם טוב ע"ה** כי מ"ב המסעות שעברו ישראל נמצאים בכל אחד מיום היוולדו עד שובו לארץ החיים העליונה. ובכל אלו עליו לדעת כי רק 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו' וכל העובר עליו הוא בהשגחה פרטית מאיתו יתברך שמו הטוב ומטיב לכל.

ולכך נכתב בתורה סדר המסעות בפרוטרוט וכלשון בעל **דגל מחנה אפרים** (ד"ה ויכתוב) משם זקיננו **הבעש"ט ע"ה**: ובוודאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו ליסע ממסע למסע, וידוע שכל המסעות הם בחינת קדושים וטהורים וכו' ואם היו נוסעים ובאים למסעות הנ"ל ולא ישנו אותם במעשיהם, בוודאי היה מאיר להם כל מסע ומסע באור הגנוז בתוכו, ודי בזה למבין. עכ"ל"ק.

מסעות האדם לברר ניצוצות הקדושה הנמצאים במקום ההוא

יש להעמיק בדבר מאחר וזו הדרך אותה עובר כל איש מישראל אשר נשתלח לעולם הזה, דהנה העולם הזה הגשמי מלא ניצוצות קדושים בכל מקום, וכן היתה דרכו של **הבעל שם טוב הקדוש** ללמד הבאים לחסות בצלו שתהיה עבודתם לברר הקדושה בכל דרכיהם, כי כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו, ואפילו כל הענינים הגשמיים צריך לעשותם באופן שיצא מהם כבוד שמים, ולהתכוין במעשיו להגביה ניצוצי קדושה אל שורשם למעלה, וזהו תכלית עבודת כל אדם שיהיו כל דרכיו ופעולותיו לשם שמים לצורך

עבודת גבוה.

וכן מבואר **במאור עינים** (מטות ד"ה וידבר) כי זהו הטעם שצריך כל אחד ליסע זה למקום פלוני וזה למקום פלוני, כי הנהגת הבורא יתברך שמו שהוא יודע כי חלקי ניצוצות השייכים לנפשו הן שם, מלובשים במאכל או באיזה משא ומתן, ומסבב הבורא ברוך הוא סיבות בכדי שילך האדם הלז שם, על ידי שנותן לו בליבו חשק ומלביש לו הסיבה בדבר מה שיצטרך ליסע לשם, ועיקר הכוונה שיאכל שם וישתה או משא ומתן, ועל ידי זה יעלה הניצוצות ההם.

עבודת העלאת הניצוצות בעסקו בגשמיות

גם ביושבו בביתו מצפים ניצוצות הקדושה שיעלה אותם וכה אמר **הקדושת לוי ע"ה** (וישב ד"ה או יאמר) שכאשר יישב לאכול ולשתות תהיה כוונתו לשם בריאות גופו לעבודת בוראו, וכן כשעוסק בכל ענינים גשמיים מעניני העולם הזה תהיה מחשבתו לכבוד שמים, ובזה יזכה להעלות את הניצוצות הקדושים אל שורשם, כי בכל דבר גשמי יש מידות כמו אהבה ויראה והתפארות גשמיים, וחיות המידות הגשמיות היא מניצוצות הקדושה שנפלו ממדרגתם, וכשאוכל ושותה בכוונה נכונה וראויה אזי מעלה את התאוה הגשמי אל התאוה הרוחנית, ובזה משיב את המידות הגשמיות אל הרוחניות, ועל ידי תיקון המידות מברר את ניצוצות הקדושה מנפילתם ומשיבם לשורשם בקדושה.

לזכור תמיד מה מבוקשו בעולם

כדי לזכור זאת על האדם לחדד בכל מסעותיו, כי אמנם העולם הזה מלא בהפרעות המסיחות את הדעת משליחותו העיקרית של האדם, אך צריך ויכול לעורר עצמו בכל עת שלא להיחלש

לברכה ממדרש, כשנחרב המקדש פיזר הקדוש ברוך הוא אבניו בכל העולם, דכתיב (איכה ד א) 'תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות', וכל מקום שבעולם שנפל שם אבן נבנה בית הכנסת, ע"כ המדרש. מוסיף רבי אליהו: וזהו 'מקדש מעט' כלומר יש בו מעט מהמקדש שהיא אותו אבן מהמקדש שנשקע שם. הרי לנו שלא רק קדושת ארץ ישראל נמצאת בבתי כנסיות אלא גם קדושת המקדש, ממילא מובן שזכו לאריכות ימים המשכימים ומעריבים שנמצאים שעות מהיום באדמת ארץ ישראל, ותואמים עליהם דברי הפסוק 'רבו ימיכם על האדמה'. עוד אפשר לומר, כי המשכימים והמעריבים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, מלבד קדושת בית הכנסת זוכים גם לקדושת התורה שהעוסקים בה נמצאים באויר ארץ ישראל.

ועל פי דברי המהרש"א דרש הצמח דוד מדינוב ע"ה (ליקוטי אמרים לחג הסוכות ד"ה איכא סבי), כי גם בסוכה הנקראת בזוהר (אמור קג.) 'צילא דמהימנותא', קדושה כבית הכנסת וממילא היושב בה כאילו ונמצא בארץ הקודש.

חיבור תלמוד בבלי נעשה באויר ארץ הקודש שמשכוהו לבבל

עוד זאת האירו לנו הצדיקים ע"ה, שכאשר רבינא ורב אשי רצו לחבר את הגמרא הקדושה בבבל, מה עשו, הרי יודעים אנו כי אורא דארץ ישראל מחכים (ב"ב קנח:), הכיצד יכלו לייסד יסוד של קדושה מרוממת כל כך כמו התלמוד בבלי. מובא על כך מצדיקים, כי ישבו בין שני הרים, ועשו השבעות ובאו ד' עננים והקיפו אותם מארבע רוחות השמים, לאחר מכן עשו שוב השבעות והביאו לתוך העננים אויר קדוש מארץ ישראל וכך החכימו וייסדו בקדושה ובטהרה את התלמוד בבלי שמאיר עיניהם של ישראל בגלות. ממשיך רבי אהרן מזיטאמיר ואומר, שמאז נשאר כח זה לעולם, ומי שלומד גמרא דומה כמי שיושב בארץ ישראל ויזכה לאורות ארץ ישראל.

בעבודת הקודש, ועל ידי שמשנן לעצמו מהי מטרתו בימי חייו מקבל כוחות להוסיף ולהתעלות כפי שנרמז בדברי המלאך אל יוסף הצדיק בצאתו מבית אביו: 'מה תבקש' (בראשית לז טו), ולימד המלאך את יוסף לחזור ולומר תמיד לעצמו מה מבוקשו בעולם, ודוקא בשעה זו כשהוא יורד לביתו הקדוש של יעקב אבינו, והוא יורד למצרים שהיא ערות הארץ, העצה היא לשוב ולהזכיר לעצמו מהי שליחותו ומה מבוקשו בעולם, ועל ידי שיתיישב בדעתו ויזכור תכליתו בעולם, יהיה בכוחו להתמיד בעבודתו גם בימי ההסתר.

בתי כנסיות ובתי מדרשות והסוכה שבחו"ל יש בהם קדושת ארץ ישראל

פִּי אֲתָם בְּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנַעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּל לְכֶם בְּנַחְלָה אֶרֶץ כְּנַעַן לְגַבְלֶתֶיךָ (לד ב). מובא בגמרא (ברכות ח): אמרו ליה לרבי יוחנן, איכא סבי בבבל. תמה ואמר, 'למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה' כתיב (דברים יא כא), אבל בחוצה לארץ לא. כיון דאמרי ליה, מקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר, היינו דאהני להו. כדאמר רבי יהושע בן לוי לבניה, קדימו וחשיכו ועיילו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי. ולכאורה עדיין קושיא במקומה עומדת, הרי כתוב בפסוק 'על האדמה'. מבאר המהרש"א (ח"א ד"ה הנוגעים בנחלה), על פי האמור בגמרא מגילה (כט.), עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, לפיכך גם המשכימים והמעריבים לבית הכנסת כאילו והם נמצאים בארץ ישראל.

יתר על כן מובא במדרש שבבתי כנסיות שבחוץ לארץ יש בהם קדושה מבית המקדש ממש, ואלו דברי המדרש שהביאם רבי אליהו מאיזמיר ע"ה באגדות אליהו על הירושלמי (פאה פ"ח ה"ח אות י"א): מצאתי ראיתי בחכמינו זכרונם

מִזְלִיץ יִקְרִיץ

פְּרָקֵי הַדְּרָכָה וְעֵבוֹדַת ה' עַל סֵדֶר הַפְּרָשָׁה

גבולות הארץ הם מים ללמד שצריך טהרה כדי להיכנס אליה

עד התכנס בארץ, ואחר כך צריכים טהרה וניקיון כדי לעלות למקום גבוה.

ברכה מעל דרך הטבע - בארץ ישראל

גבולות הארץ הקדושה מכוונים כנגד ארץ העליונה וכל הברכות מלעילא חלים בה, כפי רואים אנו בלשונות 'ברכה והצלחה' שמאחלים בהם יהודים זה לזה, שקיים הבדל גדול ביניהם, 'ברכה' הרי היא מעל דרך הטבע, ו'הצלחה' הינה בדרך הטבע. לשון 'ברכה', ביאורה בספרן של צדיקים ע"ה, מלשון 'המשכה', כמו שאמרו במשנה (כלאים פ"ז מ"א) 'המברך את הגפן', והכוונה שמכופף זמורת הגפן לארץ וממנה נמשכת נטיעה חדשה, ובדרך זו הוא הביאור בלשון 'ברכה' שבהם ממשיכים את ההשפעות האלוקיות ומגלים אותם בארץ, וכך נוספים עוד מקומות בהם מתגלה לעין כל הנהגת הקב"ה וברוך שמו.

על פי זה ביאר היהודי הקדוש מפרשיסחא ע"ה, כי 'הצלחה' בדרך הטבע יכולה שתהיה גם מחוץ לארץ ישראל, אך 'ברכה' שהיא מעל לדרך הטבע אינה יכולה לחול כי אם בארץ הקודש, וכנאמר (תהלים קלד ג) 'ברכך ה' מציון', שכל הברכות מגיעות וחלות בארץ ישראל הקדושה.

אם מקדש עצמו הרי שמקדש סביבותיו בקדושת הארץ וממילא תחול הברכה בכל מקום

הוסיף הרה"ק רבי דוד מלעלוב ע"ה, שגם בחוץ לארץ תוכל לחול ברכה, והיינו אם מקדש עצמו מלמטה ומלמעלה, ואפילו ד' אמות שלו, בקדושה וטהרה, אזי תחול הברכה בנכסיו אפילו בחוץ לארץ, כי זהו גם כן בחינת ארץ ישראל. על פי זה מבאר בנו הרה"ק רבי משה מלעלוב ע"ה,

כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנַעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּל לְכֶם בְּנַחְלָה אֶרֶץ כְּנַעַן לְגַבְלֶתֶיהָ (לד ב). ככל הדברים המוזכרים בתורה שאינם סיפור דברים חלילה, כך גם עניין גבולות הארץ אינו דבר של מה בכך, שכן כל השפעות ארץ הקודש וכל האמור בה נמצא בתוך גבולות אלו.

רבינו הרמ"ק ע"ה (אור יקר לך שער ב' סי' יז) פתח צוהר לפנימיות הגבולות, שבכל הגבולות של ארץ ישראל הכתובות בפרשתנו יש מים. הגבול המזרחי הוא הירדן, ככתוב (פסוק יב) 'וירד הגבול הירדנה והיו תוצאותיו ים המלח'. הגבול המערבי הוא הים הגדול, ככתוב (פסוק ו) 'וגבול ים והיה לכם הים הגדול'. הגבול הדרומי הוא נחל מצרים, ככתוב (פסוק ה) 'ונסב הגבול מעצמון נחלה מצרים'. והגבול הצפוני הוא נהר פרת. ולרמזו בא כי כל הנכנס לארץ ישראל שבה אור הקודש, מחוץ לארץ שהאור שבה טמא, צריך בכניסתו לטבול ולטהר עצמו תחילה ורק אחר כך יכנס, כשינהג כך זוכה בכניסתו ומתקדש בתוספת נשמה.

קבלת התפילות - בארץ ישראל

האור הקדוש של ארץ ישראל גורם שתהיה תפילתו רצויה בשמים, כפי שכתב המקובל האלוקי רבי נתן שפירא ע"ה בחיבורו טוב הארץ (טז ע"ב), מפני שאין אותם האותיות המתהוות מהפה מתלבשות באור טמא, ולכן הם רצויות ונעשות תיכף עטרה וכותרת על ראש מלכו של עולם. וזה רמז 'ה'נה צ'עקת ב'ני ישראל באה אלי' (שמות ג ט) ראשי תיבות 'הצב"', רוצה לומר כי בארץ הצב"י תיכף אני מקבל בעצמי הצעקות והתפילות של בני ישראל לא ע"י מלאך אלא אני בעצמי, מה שאין כן בחוץ לארץ שצריכין להתלבש באור טמא ויש כמה מקטרגים עליהם

ובשמו הגדול יש לו חיות אף בכל מקום שהוא, עכד"ק. שהצדיק מושך רצועה מארץ ישראל שבה יש אורא דארץ ישראל ולכן במחנהו תשרה הברכה, ועל כן מצינו בכמה וכמה צדיקים שנהגו בקדושת ארץ ישראל אף כשהיו בחוץ לארץ ישראל. וכן מצינו שהתבטאו כך על מקום מנוחת הצדיקים שיש בו מקדושת הארץ.

וכך סיפר הרה"ק רבי יצחק מנשכז ע"ה (זכרון טוב מעבודת הצדיקים אות י"א): הרב הקדוש רבי יעקב שמשון משפיטובקא ע"ה נסע לארץ הקודש, ובחזרתו לחו"ל עבר דרך העיירה נשכז לפגוש את הרה"ק רבי מרדכי מנשכז ע"ה. עם כניסתו לעיירת נשכז אמר, אמת מה ששמעתי בשם הרב מנשכז שאומר שיש כאן רצועה מארץ ישראל, כי אכן אני מרגיש כאן אורא דארץ ישראל. כשסיפרו זאת לרבי מנשכז אמר, בכל מקום שהצדיק הישראלי חונה שם אם כן ארץ ההיא נקראת ארץ ישראל.

וראה גם בתולדות אדם (שלח ד"ה א"י ויתורו): ששמעתי מאבי הקדוש מו"ר [ר' שלמה לייב מלענטשנא] זצלה"ה זי"ע ששאלו אותו אם לקנות עבורו בית מעכו"ם, והשיב בזה הלשון: כשישראל מקדש הבית בתורה ותפילה נתהווה ממילא מבחינת ארץ כנען ארץ ישראל.

הלומד תורה לשמה מושך על עצמו

קדושת הארץ אף אם הוא בחו"ל

בדברי הצדיקים התבארו עוד אופנים שבהם יכולים למשוך קדושת אור ארץ ישראל אף שנמצאים חוצה לה. רבינו החתם סופר כותב כי כשלומד תורה לשמה מביא עליו קדושת הארץ, וכך אומר בדרשותיו (דרשות לחינוך ס"ת), הנה אמרו חז"ל (מנחות קי.) 'ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה' (מלאכי א יא), אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן, אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום, מעלה אני עליהן כאילו מקטירין ומגישין לשמי. נמצא אם כן, שבכל מקום שעוסקים בתורה לשמה הרי הוא ארץ ישראל.

זהו הרמז בפסוקי התורה בפרשת וישב (בראשית לט א-ה), 'ויוסף הורד מצרימה וגו', ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי, וירא אדוניו כי ה' איתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו, ויפקידהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו, ויהי מאז הפקיד אותו וגו' ויברך ה' וגו' ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה'.

ולכאורה יש להבין, פתח ב'הצלחה' וסיים ב'ברכה'. אך לפי דברי אביו האמורים בא הכל אל נכון ומדויק היטב בפסוקים. מתחילה מחמת יוסף היתה שורה הצלחה בנכסי אדוניו כי היה בחוץ לארץ ובבית אדוניו המצרי, ואין ביכולת שתשרה הברכה. כשראה אדוניו כי ה' איתו ומצליח בידיו, תמה בעצמו מדוע לאיש קדוש כזה אין ביכולת שתשרה הברכה במעשי ידיו. והבין, שהמניעה היא מחמת שהנכסים שלו ובבית המצרי אין אפשרות שתחול הברכה. מה עשה, מיד ויפקידהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו בכדי שיהיה כולו של יוסף הצדיק, ואז יוסף קידש עצמו כראוי וכדרכו ואף הד' אמות שלו הכל קידש וטיהר כי היה הכל כמו שלו, ותיכף התחילה הברכה לחול במעשי ידיו ובנכסיו. וזה שסיים הפסוק 'ויהי מאז הפקיד אותו בביתו וגו', ויברך ה' את בית המצרי וגו', ויהי ברכת ה' בכל אשר יש לו' וגו', שתיכף התחילה הברכה לחול בנכסיו.

סביבות הצדיק וד' אמותיו קדושים

בקדושת הארץ

אך צריך להבין הכיצד יכולה הברכה לחול באוהלי הצדיקים והמקדשים עצמם בכל חייהם אף שהם בחוצה לארץ ויודעים אנו כי אור ארץ ישראל הוא המסוגל שתימשך ברכה. הדברים מבוארים בדברי קדשו של הרה"ק רבי אלימלך

מליז'ענסק ע"ה בנועם אלימלך (ליקוטי

שושנה ד"ה א"י שמחה): ידוע שעיקר החיות של כללות ישראל אינו אלא בארץ הקדושה, השם יתברך יקבץ נדחינו מהרה למקום חיותנו. אך הצדיק הדבק בהבורא יתברך שמו

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
 © כל הזכויות שמורות
 אין להעתיק או לגשת ללא אישור
 מפורש בכתב ממכון אור לישראלים
 עיצוב ועימוד: שוקי קנר